

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/83191,Doktorowicz-Hrebnicki-Stanislaw.html>
2021-11-28, 08:51

Doktorowicz-Hrebnicki Stanisław

DOKTOROWICZ-HREBNICKI Stanisław (9 XI 1888, Petersburg – 27 XII 1974, Warszawa), inżynier górniczy, geolog. Syn Adama, profesora botaniki i pomologii Inst. Leśnego w Petersburgu, i Stanisławy Stankiewicz.

Ukończył I Szkołę Realną w Petersburgu, po czym 1906–12 studiował geologię w tamtejszym Inst. Górniczym pod kierunkiem K. Bohdanowicza, uzyskując dyplom inżyniera górniczego. W 1912–22 był współpracownikiem i adiunktem Komitetu Geologicznego w Petersburgu, czynnym zwłaszcza w badaniach złóż kopalin na Syberii (na Zabajkalu na pograniczu rosyjsko-mongolskim oraz koło Bracka w dolinie Angary). Badania te były na tyle znaczące, iż niektóre opracowania z rękopisu opublikowano w ZSRR w okresie międzywojennym, mimo wyjazdu autora do Polski. W 1922 D.-H. przyjechał z rodziną do Warszawy, podejmując pracę w Państwowym Inst. Geologicznym jako naczelnik Wydziału Węgla (do 1939), Wydziału Geologii Węgla (1945–54), a następnie pracownik Zakładu Podstawowych Badań Geologicznych (1954–56), Górnośląskiej Stacji Terenowej (1956–70), Zespołu Map Specjalnych Górnego Śląska, Zakładu Zdjęć Geologicznych Niżu (1971–72). Uczniami i kontynuatorami dzieła D.-H. byli m.in.: K. Bojkowski i A. Jachowicz.

W dorobku naukowym z okresu pracy w Rosji istotne znaczenie dla rozpoznania kopalin miały: *Горы породы из Дашкесанского кобальтового месторождения* (1912), *Отчет об исследованиях месторождений флюоритового шпата в Забайкальской области* (1916), *Очерк железных месторождений Миколаевского завода Иркутской губернии* (1931). Z badań w innych regionach Rosji poznawczo ważny był artykuł *Заметка о меловых отложениях черноморского побережья Кавказа* (1913).

W okresie międzywojennym i po II wojnie światowej D.-H. zajmował się głównie sporządzaniem map geologicznych obszarów występowania złóż węgla kamiennego i brunatnego. Były wśród nich m.in. *Szczegółowa mapa geologiczna polskiego zagłębia węglowego* – arkusze: Grodziec i Ząbkowice oraz Dąbrowa Górnicza w skali 1:25 000 (1934 i 1947). Ponadto wydał mapy: *Przeglądowa mapa geologiczna Polski* w skali 1:300 000 (1950, współautor), *Mapa geologiczna Górnos Śląskiego Zagłębia Węglowego* 1:50 000 (1955), *Mapa strukturalna Górnos Śląskiego Zagłębia Węglowego* 1:100 000 (1968) i wiele innych.

Liczebnie niewielki dorobek publikacji tekstowych obejmuje kilka ważnych, odkrywczych prac, w tym: *Wyniki tymczasowych badań petrograficznych niektórych pokładów węgla koksującego z Zagłębia Polskiego* (1932), *Charakter petrograficzny węgla w pokładzie siodłowym dolnym a jego zdolność do koksowania* (1937), z późniejszych: *Zasady nowej nomenklatury pokładów węgla w Polskim Zagłębiu Węglowym* (1945, wspólnie z T. Bocheńskim), *Podstawy i niektóre wyniki pararelizacji pokładów węgla w Zagłębiu Górnos Śląskim* (1952, wspólnie z T. Bocheńskim).

Ogólnych danych o badaniach węgli brunatnych dotyczyły prace: *Sprawozdanie z badań węgla brunatnego pod Rogowem* (1932) i *Sprawozdanie z poszukiwań węgla brunatnego w Żyrardowie* (1932). Rozpoznanie węgli koksujących miało istotne znaczenie praktyczne, podobnie jak i dane o petrografii tych skał.

D.-H. tworzył od podstaw komórki terenowe Państwowego Inst. Geologicznego: Stację Geologiczną Zagłębia Dąbrowskiego, Stację w Czeladzi i Szczawnie Zdroju, ale także Pracownię Paleobotaniczną Osadów Karbonu i Trzeciorzędu.

Za całokształt działalności kartograficznej dotyczącej Górnos Śląskiego Zagłębia Węglowego wyróżniony został nagrodą państwową I stopnia (1964). Na 40-lecie pracy naukowej D.-H. Państwowy Inst. Geologiczny wybił okolicznościowy medal.

Córka D.-H. i Małgorzaty z Rodziewiczów – Julia (1915–70) była palinologiem, pracownikiem Inst. Geologicznego Centralnego Urzędu Geologii w Warszawie, badaczem trzeciorzędowych węgla brunatnych.

Fleszarowa; Śródka.

M. Hrebicka: *Stanisław Doktorowicz-Hrebicki. Życie i podróże geologiczne w świetle dzienników żony*, Warszawa 2011 (tu wprowadzenie wydawców: M. Granicznego, A. Rejmana, H. Urbana, A. Zdanowskiego); „Nauka Polska” 1962 (E. Rühle); „Rocznik Polskiego Towarzystwa Geologicznego” 1975 (E. Ciuk).

Zbigniew Wójcik

[Poprzedni](#)
[Następny](#)